

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 15–16 березня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

1. Єгорова О. І. Метафорична концептуалізація майдану (на матеріалі німецькомовних Інтернет-ЗМІ) / О. І. Єгорова, І. К. Рогоза // Наукові записки. Серія «Філологічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / відп. ред. проф. Г. В. Самойленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – Кн.3. – С. 98–102.
2. Чередниченко О. І. Євролект і проблеми його перекладу / О. І. Чередниченко // Мовні і концептуальні картини світу : збірник наукових праць. – Вип.41. – Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2013. – С. 400–405.
3. Blank A. Why do new meanings occur? A cognitive typology of the motivations for lexical semantic change / Andreas Blank, P Koch // Historical Semantic and Cognition .– Berlin : De Gruyter Mouton, 1999. – P. 61–91.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ СУЧАСНОЇ ЛАКУНОЛОГІЇ

Близнюк А. С.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Лакунологія як наука виникла для визначення лакун різних мовних рівнів, що сформували парадигматичний та синтагматичний вектори лінгвістичного лакунікону, а крім того – ідентифікували діахронічні та синхронічні вкраплення стосовно екстеріоризації лакун, їх тлумачення та делакунізації.

Лакунологія – це молода лінгвістична дисципліна. На часі активно формується її термінологічний корпус метамови. З позицій психолінгвістики явище лакуарності було досліджено І. Ю. Марковіною, Ю. О. Сорокіним. Вони присвятили вивченню цього феномена декілька робіт. Так, у монографії «Культура та текст. Вступ до лакунології» автори зазначають, що дослідження феномена лакун стало науковим напрямком, який існує в загальному контексті теорії мовної свідомості та міжкультурного спілкування і посідає «власне місце в якості методу виявлення та опису етнокультурного образу світу» [1, с. 43]. Питання лакуарності також розглядається в працях М. С. Делюсто, Р. П. Зорівчак, В. І. Карабана, М. П. Кочергана, С. О Швачко.

Людина у своїй пізнавальній діяльності має справу із пізнаними та непізнаними речами, з енігматичними, незрозумілими, загадковими, нерозкритими явищами, з темними плямами та протиріччями – лакунами (об'єкт дослідження). Останні потребують елімінації, делакунізації, адекватного сприйняття дійсності та порозуміння між комунікантами. Лакунарність – це відсутність певних одиниць, їх відношень, обумовлених бідністю лексику або зв'язків, зареєстрованих в емпіричному корпусі асоціативно-вербальної мережі [2].

Вченим різних студій вдалося виокремити культурологічні та лінгвістичні групи лакун. Виокремлюють групи міжмовних (інтеркультурних), внутрішньомовних (інтракультурних), експліцитних та імпліцитних. І. Ю. Марковіна серед культурологічних лакун виділяє національно-психологічні (характерологічні), силогічні, емотивні, діяльнісно-комунікативні, поведінкові типу кінесичних, невербальних, культурного фону, перцептивні, етнографічні, інтрарефлексивні. Г. В. Бикова погоджується, що жанрова лакунарність може бути представлена і на міжмовному рівні, пор.: англ. *лимерики*, укр. *байки*, япон. *хокку*.

Особливе місце в компаративно-типологічному аналізі посідає вивчення етимологічних гнізд *lac-/лак-* дериватів, що формують лакунікон наївної картини світу. Етимологічне гніздо (історико-етимологічне, генетичне) становить систему слів, які є генетично спорідненими й групуються навколо спільного етимона (кореня або лексеми). Застосування гніздового підходу дає можливість простежити сукупну лексичну реалізацію субстантивів зі спільним коренем, відстежити їхнє функціонування, встановити й проаналізувати семантичний потенціал похідних слів, відкрити шляхи епістемічного освоєння дійсності та внутрішню логіку мови [3, с. 25].

У термінологічному корпусі англійської та української мов ідея лакунарності представлена такими одиницями, пор.: англ. *lacunarity*, *empty category*; укр. *лакунарність*, *лексико-семантична пустота*. Українська наукова картина світу рідко оперує терміном «порожня категорія», перевага надається терміну «категорія відсутності».

Категорія лакунарності займає чинне місце у науковій картині світу, представляє ряд актуалізованих репрезентантів мовної системи. Лакунарність мовних систем – це універсальна категорія, що поширюється на морфологію, граматику, синтаксис, лексикологію та семантику, яка діє за принципом когнітивного дисонансу, білих плям,

екстеріоризаторів відсутності на внутрішньомовному та міжмовному рівнях. Лакунікон проявляється у тріаді модусів – мови, мовлення та мовленнєвої діяльності. Перспективним є ідентифікація критеріїв належності термінів зазначеної метамови. Розпізнання термінів цієї молодшої науки, її об'єктів та предметів, певного досвіду лінгвістичних студій свідчить про генерацію нової лінгвістичної науки та знаходження нових способів подолання лакун – делакунізації.

1. Текст как явление культуры / Антипов Г. А., Донских О. А., Марковина И. Ю., Сорокин Ю. А. – Новосибирск : Наука, 1989. – 268с.
2. Швачко С. О. Чинники лакунарності у модусах мови, мовленні та мовленнєвій поведінці [Текст] / С. О. Швачко, Т. О. Анохіна // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – №6(331). – С. 5-11.
3. Стернин И. А. Лексическая лакунарность и понятийная безэквивалентность / И. А. Стернин. – Воронеж : Изд-во “Истоки”, 1997. – 118 с.
4. Швачко С. О., Анохіна Т. О. Лінгвістичний статус паузи (на матеріалі англійських художніх текстів). – Вісник Сумського державного університету. – Серія Філологічні наук. – 2002.- №3(36) – С.116-121.

ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Гостева К. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – старший викладач Чепелюк А. Д.

На сучасному етапі розвитку німецька мова являє собою цілісну систему, до складу якої входить велика кількість підсистем, що тісно пов'язані між собою. Її структуру складають жаргонна лексика, аргументація, сленг, діалекти, мова представників різних професій, соціальних та вікових груп. Однією з найцікавіших складових німецької мови є молодіжний сленг, що представляє собою окрему мовну одиницю.

Молодіжна субкультура, намагаючись ідентифікувати себе як самостійне соціальне явище, створила не лише власний стиль життя, а